

Mekxwa É Meng.

Mokxwa ke seló se se thata le se molomo óna o o boléla xo se bothata. Xe O ka lebéléla kapo wa theletša xe xo dutšé xo bolélwa mekxwa, O tla lemoxa diló tšé dintšé tšé di botse le tšé di befilexo le tšé di theletšaxo pelo, ešita le tšona tšé di senšaxo di xóna.

Ke tla boléla mekxwa co xaxolo e kexo melaó, ke xore eo e kxokaxo (bófaxo).

Kxoši xoba ngwana wa kxoši eo a tlaxo xo dula setuló se tātaxwe a hwile e be e re xe a nywala mosadi eo e tlaxo xo ba Mohumaxadi, bo ra-motsana le mantona ba nthša kxomo eo mong le eo mong wa bóna.

Íaba ena e sa dirwa le byale, komme xe ba badile dikxomo tšeo, ba roma batho (ba kxétha ka maxôró, ke xore kxôró engwê le engwê ba nthša monna xoba lesoxana) ba ya xo nywala.

Kxoši e be e sa etšé batho ba bang, ka xore yóna e be e sa ke e-ya xo lata. Mohumaxadi xoba mosadi ofe le ofe wa xaxwe, o be a bekwa e se kxarebé. Le sehono xa se xa ntšé-ntšé O ka bônaxo kxoši e lata. Kaméhla, re tla lemoxa xoba motseta wa kxoši e ka ba motho eo mong wa sethšaba sena

xoba molobe. Yêna eo xe a šetše a ile a šupya xoba ke yêna motseta wa tša motse wa xone le xore, xe a se xôna a sa ile maêtô, ngwanabo xoba morwa-raxwe ke yêna ya tla tsetela bakeng sa xaxwe. Xe a hwile morwaxwe o tšea sebaka, byale byale; ke xôna xe xo iwa pele. O tla lemoxa xore Sesothong xa se xa ntšhi ba diraxo dilô ka xo rata, motho o a tswalelwa.

Kxoši ya xone le xore xe e iša ditaba xoba e rata xo dira sexwera le engwê, e roma motho wa yôna eo a sepetšaxo ditaba mo xae mohlomong a roma eo a tsebaxo xore ke monna ditabeng tše di thata. Yêna eo ke xôna xe e le motseta ya tla iša ditaba tša kxoši eo kamehla.

Kxoši ka molaô wa xeso, e tšea basadi ba bantšhi kamo e ka kxonaxo ka xôna. Sethšaba se mo nthšetša dikxomo xe xo nywalwa mohumaxadi feela, ba bang o ba nywala ka dikxomo tše a di thopilexo dithšabeng tše ding xoba tše a lefišitšexo batho ba ba naxo le melato.

Basadi bana ba kxoši ba latelana ka xo tšwa xa dikxomo, e seo ka xo bekwa

(305)

xa bōna, Mohumaxadi yēna o fapane nabo ku lenywalo kapo ka xo bekwa. Lenywalo byale ka xe ke šetše ke le hlalositše, xo bekwa xa xaxwe le xōna a nke re xo kweng.

Xe Mohumaxadi a bekwa, re a pea kapele xone letšatši xe le sobēla re time mollō dikxorong le ka malapeng. Xomme xe a tsēna a hwetše xo se na mo xo rexo labe-labe. Batho ba ile xo mo xahlanetsa ba bang ba šetše xae, mekolokwane e lla xohle. Mohlomong bošexo xare a tsene, xomme xo rwabalwe, e re ka moswana e se bošexo banna xe ba boletše molato wa xaxwe, ke xone xo mo amoxela le xo dumedišana le bao ba mo tlišitšexo, ba thsekxa mollō mošatē wa xotšwa xorong, xomme maxōrō ka moka a tla a tšea xōna ka xo latēlana xa ōna, xo thōma kxōrō ya balobe.

Xe xo ka hwetšwa eo mong a se a tima mollō o a bolawa, ke yōna kahlolo ya xaxwe. Ba re ka xo se time mollō xa xaxwe, mohumaxadi o tla hwa.

Xomme xe xo sele krosi xoba banna ba hlaba kxomo xoba dikxomo ba re tswetswenene

dinameng le mabyalweng, dikati ya se be dikati xwa sa xabedi! Motho a fêla a rêta a re "I-u-u! A reng malokana a dingalo, ke makeketana a tsebana, ke maloba taba a e tseba! Ba reno ba xa ~~Thswene~~ a mma Esiba, ba xa Thswene Modiera." Lepapata la be le lla le sa fetše xo binwa dikoša ba re "Mma o tlile tlala o a nya, re tla ja mathuma tlala o a nya".

Ka la ka moswana basadi ba ba tlilexo le yêna ba tla ya kxonyeng, ba bang ba ya nokeng ba bang ba šala naê. Xe le sobêla xo ba ka meriti, ba bowa.

Xomme xe ba ne polêlô ba e bolêla (e byale ka xo mo laya), xomme xe ba feditše, ba kxopêla difate ka motseta. Le motseta a di išitše xo ba baxolo le bôna ba mo arabile, o tla ba botša xore ba re xabotse, ke xôna mo ba tla tsoxa ba boêla xa xabo bôna, ba tloxêla yola ba mo tlišitšexo le ngwanyana xo mong xo thiwa ke mofepi.

Le yêna mofepi xo tla fetâ nakô e eitšexo xomme a boêla xaê. Mohumaxadi yona xe monna wa xaxwe a buša le yêna o lebeletše medirô ya ka xaê xaxolo ka lehlakoring la medirô ya basadi. Xe basadi ba axa lepaša (mapao a mošatê), o swanetše xo bôna xore ba axa xabotse kapo

aowa, xomme a ba kxalê.

Lepaša le axwa xa tee ka mengwaxa e mebedi. Mosadi eo mong le eo mong, o tla a swere mahlaku, le mahlaka-noke, le moxwete, le mohlolo xe a ~~e~~ ya lepašeng, xapê le thutse ya xo phothwa. Xe xo ka hwetswa eo mong a se natšo, o a rakwa, xore a ye xo di nyaka.

Motse xoba kxôrô e e naxo le pitša ya bodikana xe kôma e tšwele, xo na le ntona ya mosadi eo e lebêlêlaxo basadi ba xabo. Yôna ka mo ba axaxo ka xôna. Yêna eo xe dithemô (dilô tše ba axaxo ka tšôna) di ka šala o a di newa e be tša xaxwe.

Mohla le fêla, basadi ba ba thomilexo xo axa ngwaxa ôna owe, ba thongwa ka ba kxôrô ya balobe ka o tee ka o tee ba tlala, xo fihlêla dikxôrô ka moka di fêla, xomme ba ba botša ba re "Le phadilwe ke se mang mang". Ka lona tšatši leo xe xo ne morato xoba mphathô o o rexo re xotše, ba tla o bolêla xe Mohumaxadi a rata xo ba nthša, o a ba nthša ba se hlo ba axa lepaša kapo xo dira modirô o mong wa mošatê cšita le madutla xa ba sa tla xo a nthša. Xe xo fedile ba ya xaê. Letšema le a tšwa. Kxalê basadi ba be

ba e ya xo lema thšemo ya mošatê ka diatla, lehono xo lema banna ka dipholo. Mowe xo bitšwa xore ke bothokxo. Le xōna moo re tla bolêla tša dipholo, tša basadi re tla di bolêla xo hlaxoleng.

Monna eo mong le eo mong ya nuxo le sepanô o pana dipholo tša xaxwe ka moscoma wa xaxwe a ya thšemong ya mošatê ka tšatsi les krošic le boletšexo, xomme ya xo ba le-ee-eeke, eeke! Ba lema eo mong le eo mong tema-tema (ekere),

Ba ba se nexo dipholo xoba ditonki, ba ya ka dilêpê ba no ba rêma matsang kape ba thūša ba ba lemaxo le banenyana xoba bašimanyana ba ba nyennyane.

Xe eo mong le eo mong a fetša o a tloxa xa a sa leta ba bang. Etšo le xo tsēna xa ba tsene xo tee. Mohla xo hlaxolwa xo ya basadi ba letana xo fihlêla ba bōna xore ba ka moka ba napa ba thōma xo hlaxola. Xe ba feditšê e se sōna sela sa lepašeng. Ya ka hwetšwaxo a se a tla xapê a se ne lebaka, basadi ba ka moka xa bōna ba ya lapeng la xaxwe ba ya xo le lema. O nthswarele bakeng sa mona. Ya se kaxo a tla lepašeng

xo se lebaka, ba wiša mafao a xaxwe. Ba tla bowa ba tla buna. Xe e le mabêlê-thôrô, ba tla re xo a rôba a ôma ba tla ba a fola ba ba ba a ruwala le lona tšatši lela ba a fotšexo. Xe e le mafela ba a buna a ba a foforwa, a ba a ruwala a ya xaê, xomme ba re xo a thšolla lapeng la mošatê, ba thoxa. Xe xo fotšwe ba tla dula ba lebeletše xo tla xa leselo xe eba ke ngwaxa wa lona.

Leselo ke le xo nthša mabêlê a madutla. Madutla ke mafela xoba mabêlê-thôrô a a nexwaxo ke batho e lexo karolô ya kxosi. Yona e tšwa xa tee ka mengwaxa e mebedi. Moradi eo mong le eo mong o thatša leselo leo, xomme ba fêla ba thšolla xodimo xa mokxopa wa kxomo, ba o beile kxorong. Ba thôma ka balobe xo fihlêla kxôrô ya mapelelo.

Xapê leselo le išwa ke motseta, a fihla a le nea banna, re xo se na motho, e le fexa matateng. Le mabêlê a madutla a ôlêlwa xa ba a tšee ka moka ba šadiša diroto tše pedi xoba tše nne. Ka ôna mabêlê ao ba a šadišitšexo ba tla dirêla banna ba motse owe byalwa. Kxoro engwê le engwê byalo. Kxoro kamehla.

Kamehla re tla lemosa xore ke eo e naxo le mozopo wa bodikana.

Le madutla a felebetše mošatē, xo na le sešexo se se loxilexo ke banna, xomme mosepidiši yola wa leselo o a se êpêla xomme a se lôkêla ka moleteng, mosadi wa xaxwe a rapa basadi ba xabo, ba mo thothiša mabêlê ale xapê ba a hlakanthša le ale a bothokxo a êpêlwa nao. Xe e le madutla a kxôrô ya mapelelo ke a yêna monna eo wa kxoši.

Le ôna una mo mošatē, xa a olelwe ka moka ba tlošela a a ka lekanaxo masaka ka mo ba ka bônaxo xore a tla lekana maxôro xe kxôrô engwê le engwê e newa pitša ya byalwa. Xapê le yêna mosadi eo a tšea dirotô xoba lesaka ya ba la xaxwe, ka ntlê xo dirotwana tšea di neaxo basadi ba ba bexo ba mo thušša. Mabêlê ana a madutla a tla no ba ka šakeng.

Xe kxoši e bôna xore tlala e xona, e tla laêla yêna motseta xore a epolle sešexo xomme xe se epolotšwe kxoši e tla nthšetša basadi ba yôna ka xo fetana le ka xo latêlana xa bôna. Mohlomong a se ke a a epolla a lesa xore a tla a re ôna ngwaxa ôna owe a nthše kôma.

Xomme a tle a fêpê bodikana bya kxôrô ya mošatê ka ôna. Le xe xo le byalo xa se ke se fêela se no fêla se dutšê.

Thšemo ya kxoši e a katološwa (ya bothokxo). Kxoši e lebelêla mabêlê xe a tla tloxa a ôma ya laala motšeta a hlaba mokxoši a re, "Ju ju, ka moswana xo iwa xo kxatha thšemong ya mošatê"

Xomme banna ba tla tsoxela thšemong eo, ba kxatha tšatši le tee e se ka moswana, xe dikxomo di e tšwa ba boêla xaê. Byale monna eo mong le eo mong kapa mosadi eo mong le eo mong ya ekwaxo matla a ka ya xokxatha thšemong ya xaxwe, a tsoxela a bowa xe dikxomo di etšwa.

Medirô e mentšhi xa e dirwe lehlabula. Xe motho a ka kxatha morexare a bônwa, ke molato, A ka tsoxela a tloxa a re ka meriti a boêla, xôna xa xo ne taba. Dilô tšeo xo thwe di hlôla sefakô. Medirô e meng e sa dirwexo lehlabula ke e :-

Mobu xa o sa nthšwa xe e se xe motho a ka pipa ka kobô. Phate e thšweu xa e rengwe. Lepsika xoba lwala xe le sa tšwa šokeng xa le sa kxokološwa. Dinti tša sešexo le tšona xa di sexwe. Têpa xa e kxiwe xo fihlêla mabêlê xe a ne dithôrô. Mohlahla xa o sexwe

K34/41

mohla O bōna o sexwa e tla be mabêlê a omile. Ka molaô wa kxosi dilô tšeo di bolêlwaxo mo le tše ding xapê tše byalo, le xe ke se ka di fetša xo di bolêla (byale ka nyôba (nthso) le yōna xa e lepeletswe pele e ka bōnwa e lepeleditswe ke ba mošatê byale ka xe lentšo le re, "Koša e tšwa mošatê balata re a latêla", xo tla laêlwa xore thšemong engwê le engwê xo ye xo rôbya seako se tee, xomme ka tšōna xe di fotswe xo tla dirwa byalwa, byo e tlang xore xe bo nuwelwe, xomme kxosi ya boolwa; ke xore e a loma, e loma ngwaxa o mofsa, dilô ka moka tsa idullwa.

Tato dixotlong e tla lla, selêpê sa ja mohlare, ya xarolang byang a xarola Banna ba sepela xohle xohle ba le ka mesomo ya bōna, bašimanyana xoba masoboro le ôna masoxana ba kxa tepa ba sa šie. Masoboro xa a sekuwe le xe a sentšê a leswa xo se lebaka. Xe e se xe O ka no kxa moretlwa xoba lepara wa a itiya, kxosi e re ke dimpya, fêela e a tlaba ka xore dilong tše ntši e roma ôna. Dikxakeng xe e duma nama, dinosing xe e di duma xo êma êma ôna. End. S. 305.